Evropski parlament
2019-2024

Odbor za pravice žensk in enakost spolov

2023/2129(DEC)

25.1.2024

MNENJE

Odbora za pravice žensk in enakost spolov

za Odbor za proračunski nadzor

o razrešnici za leto 2022: splošni proračun EU – Komisija
(2023/2129(DEC))

Pripravljavec mnenja: Robert Biedroń

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za pravice žensk in enakost spolov poziva Odbor za proračunski nadzor kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

A. ker je enakost spolov ena osrednjih vrednota Unije, zapisana v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji (PDEU); ker člen 8 PDEU Unijo zavezuje k odpravi neenakosti in spodbujanju enakosti med moškimi in ženskami ter vključevanju načela enakosti spolov;

B. ker je Evropski parlament večkrat pozval Komisijo, naj spodbuja in izvaja vključevanje načela enakosti spolov, vključevanje vidika spola v proračun in ocene učinka na enakost spolov na vseh področjih politike Unije, kot sta izvrševanje proračuna Unije in poročanje;

C. ker si ženske in pari v številnih državah članicah z nizko rodnostjo želijo imeti otroke, vendar jim to v praksi onemogočajo ekonomske težave, ki niso njihova lastna izbira, temveč posledica težjih življenjskih in delovnih razmer, kar povzroča višjo stopnjo brezposelnosti za ženske in jim otežuje uveljavljanje pravic materinstva in očetovstva na delovnem mestu ter otežuje dostop do visokokakovostnih javnih storitev in otroškega varstva; ker je bistveno zagotoviti, da imajo ženske pravico do dela s pravicami, ne da bi to vplivalo na pravico do materinstva, saj so ženske še vedno najbolj prizadete in najbolj diskriminirane; ker primeri te diskriminacije vključujejo pritisk delodajalcev na ženske, ki se udeležujejo razgovorov za delovno mesto, na katerih jih sprašujejo, ali imajo otroke in koliko so stari, ter ekonomske in z delom povezane pritiske na delavke, da ne izkoristijo porodniškega dopusta;

D. ker na enakost spolov v Uniji še posebej vplivajo posledice vojne v Ukrajini, kriza življenjskih stroškov, ki je nesorazmerno prizadela ženske, ter nazadovanje na področju enakosti spolov in pravic žensk, zlasti v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami v več državah članicah; ker to dodatno poglablja neenakosti in ovira enakost spolov;

1. poudarja, da bi bilo treba vidik enakosti spolov zagotoviti in vključiti v vsa področja politike, faze in ukrepe za lajšanje, zlasti glede na s spolom povezane vidike sedanjih kriz, kot so vojne, podnebna in energetska kriza, inflacija in nazadovanje na področju pravic žensk, zlasti spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, v Uniji in po svetu; poudarja, da je pomembno pri vseh ukrepih za okrevanje in ublažitev upoštevati vključevanje vidika spola v proračun, da bi programe EU uporabili za blažitev učinkov, povezanih s spolom, ki jih imajo različne krize;

2. ponovno izraža zaskrbljenost zaradi medsebojne povezave med napadi na pravno državo, demokracijo in človekove pravice ter nazadovanjem na področju enakosti spolov in pravic žensk; poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva za krepitev pravne države v Uniji, zlasti tistih zakonodajnih predlogov za zaščito proračuna EU v primeru splošnih pomanjkljivosti v zvezi z načelom pravne države, kršitev človekovih pravic, vključno s pravicami žensk in kršitvami temeljnih vrednot Evropske unije; poziva Komisijo, naj preuči glavne naloge tistih, ki se jim dodeljujejo sredstva EU, in ne financira akterjev, ki sredstva EU uporabljajo za spodkopavanje človekovih pravic,

zlasti temeljnih pravic žensk in enakosti spolov, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami ter pravicami žensk do telesne celovitosti, samostojnosti in samoodločbe, in poskrbi, da jim sredstva EU ne bodo na voljo; poziva države članice, naj zaščitijo spolno in reproduktivno zdravje in pravice, vključno z dostopom do varnega in zakonitega splava, zlasti z zagotavljanjem razpoložljivosti programov in storitev reproduktivnega zdravja, ki zagotavljajo vrste oskrbe in zdravil, potrebnih za prostovoljno načrtovanje družine ter zdravje mater in novorojenčkov;

3. je seznanjen z metodologijo Komisije za spremljanje vidikov enakosti spolov pri odhodkih od leta 2023; opozarja, da je bilo le pri 2 % proračuna Unije ocenjeno, da je glavni cilj izboljšanje enakosti spolov; poziva Komisijo, naj to oceno izboljša z vključevanjem načela enakosti spolov od začetka zasnove programa; ponovno poudarja, da so potrebne dodatne podrobnosti, da bo mogoče v celoti razumeti večino porabe (73 %), ki je trenutno ocenjena z 0*, „potencial za prispevanje k enakosti spolov“; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je bilo v posebnem poročilu 10/2021, ki ga je objavilo Evropsko računsko sodišče, potrjeno, da v proračunskem ciklu Unije enakost spolov še ni ustrezno upoštevana, saj v veliki meri manjkajo ključni elementi, kot so analiza glede na spol, cilji, povezani s spolom, kazalniki in odgovornost na podlagi poročanja;

4. pozdravlja delo, ki ga je Komisija opravila v zvezi z novo klasifikacijo za merjenje, kako izdatki Unije vplivajo na enakost spolov; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo ta klasifikacija osredotočena na natančno in celovito predstavitev učinka programov na enakost spolov; poziva jo tudi, naj glede na konec tega zakonodajnega obdobja nadaljuje delo na področju enakosti spolov, in naj v naslednjem mandatu imenuje komisarja za enakost spolov; pozdravlja dejstvo, da sta enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov eno od horizontalnih načel za sklade Unije v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 ter v mehanizmu za okrevanje in odpornost; kljub temu poziva Komisijo, naj v celoti izvaja priporočila Evropskega računskega sodišča, tudi pri vmesnem pregledu sedanjega večletnega finančnega okvira ter izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost; poziva Komisijo, naj bo ta klasifikacija osredotočena na natančno in celovito predstavitev učinka vseh obstoječih programov in skladov; v zvezi s tem ponovno poudarja, da mora celovita metodologija za spremljanje enakosti spolov vključevati poročanje o negativnih učinkih na enakost spolov;

5. vztraja, da bi morali imeti ženske in moški enake koristi od mehanizma za okrevanje in odpornost, zlasti ob upoštevanju 13-odstotne razlike v plačah med spoloma v Uniji; opozarja, da je Komisija oceno glede na spol načrtov držav članic za okrevanje in odpornost uvedla le kot predhodno oceno, ki je pokazala, da nekatere države članice niso sprejele nobenih ukrepov, ki bi se osredotočali na enakost spolov; zato poudarja pomen zahtev za zbiranje podatkov, da se omogoči sistematično in celovito zbiranje podatkov, razčlenjenih po spolu, v okviru vseh ustreznih politik EU; poziva Komisijo, naj to obravnava kot prednostno nalogo in izkoristi priložnosti za izboljšanje zahtev in kazalnikov zbiranja podatkov v novi zakonodaji in pregledih, kot je prenovitev finančnih pravil, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije; poziva Komisijo, naj izpolni pozitivno zavezo predsednice Ursule von der Leyen, da bo spodbujala enakost spolov pri oblikovanju vseh politik, in jo poziva, naj izpolni svoje zaveze v okviru strategije za enakost spolov za obdobje 2020–2025, ter poudarja, da je treba storiti še veliko več, saj v glavnih predstavljenih predlogih Komisije o podnebju, okolju in gospodarstvu manjka vidik spola; poudarja, da so v zadnjem desetletju zaradi začetka

gospodarske in finančne krize gospodarske, socialne in zaposlitvene neenakosti ter neenakosti med spoloma v državah članicah in med njimi otežile življenje žensk in deklet; v ta namen opozarja, kako pomembna je vloga Evropskega inštituta za enakost spolov pri ozaveščanju o obsegu in vzrokih neenakosti spolov v EU; zato poziva k povečanju njegovega proračuna, števila osebja in neodvisnosti;

6. ponovno poziva k oblikovanju namenske proračunske vrstice za enakost spolov, zlasti v okviru programa Daphne glede na krizo nasilja na podlagi spola, s katero se sooča Unija; poudarja, da je pomembno okrepiti pobudo Daphne, ki je temu posebej namenjena, in povečati njene vire, zlasti ukrepe za boj proti vsem stopnjam in oblikam nasilja na podlagi spola nad ženskami in dekleti in nasilja v družini v skladu s členom 7(6) Uredbe (EU) 2021/692, ter ustrezno podpreti žrtve; poleg tega poudarja pomen uporabe evropskih strukturnih in investicijskih skladov, kot je Evropski socialni sklad plus (ESS+), za spodbujanje enakosti spolov, zaposlovanja žensk, krepitve vloge žensk, podjetništva, vodilnega položaja in vodstvenih vlog ter ustanov za dolgotrajno oskrbo; ugotavlja, da študija, ki jo je naročil odbor FEMM[1], kaže, da je pri snovanju subvencij in podpore v okviru svežnja „Pripravljeni na 55“ ter pri drugih politikah, programih in financiranju zelenega prehoda moškim pogosto dana prednost pred ženskami in drugimi marginaliziranimi skupinami;

7. na osnovi trenutno razpoložljivih podatkov meni, da se lahko podeli razrešnica za splošni proračun EU glede izvrševanja proračuna za proračunsko leto 2022.

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf

PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVEC MNENJA PREJEL PRISPEVKE

Pripravljavec mnenja kot izključno pristojen izjavlja, da ni prejel nobenih prispevkov od subjektov ali oseb, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi v smislu člena 8 Priloge I Poslovnika.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	24.1.2024
Izid končnega glasovanja	+: 23 –: 4 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Frances Fitzgerald, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Andżelika Anna Możdżanowska, Johan Nissinen, Carina Ohlsson, Sandra Pereira, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Sylwia Spurek, Marco Zullo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Laura Ballarín Cereza, Sylvie Brunet, Marina Kaljurand, Eleni Stavru (Eleni Stavrou)
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Milan Brglez, Rainer Wieland

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

23	+
PPE	Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Rainer Wieland
Renew	Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner
The Left	Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

4	-
ECR	Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson, Maria Veronica Rossi

2	0
ECR	Andżelika Anna Możdżanowska
NI	Lívia Járóka

Uporabljeni znaki:
+ : za
- : proti
0 : vzdržani